

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 35
van **TOM VAN GRIEKEN**
datum: 20 november 2018

aan **SVEN GATZ**
VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

Immaterieel cultureel erfgoed - Sinterklaasgebruiken

Het Vlaamse cultureelerfgoedbeleid moet zorgen voor de bescherming van ons cultureel erfgoed. Het sinterklaasfeest, waarbij de sint en zijn trouwe metgezel Zwarte Piet alle brave kinderen geschenkjes geven en dat omstreeks vijf of zes december wordt gevierd, heeft een eeuwenoude traditie in de Lage Landen.

Deze traditie staat echter onder toenemende druk van een doorgeslagen en leugenachtig politiek correct activisme dat dit pareltje van ons volkse erfgoed kapot wil maken of laten censureren. De sinterklaasgebruiken prijken weliswaar op de Vlaamse Inventaris van het immaterieel erfgoed, maar ook daar lijkt het politiek correcte virus te hebben toegeslagen. 'Zwarte Piet' werd in de teksten immers vervangen door 'Piet': "In vele steden en gemeenten worden Sinterklaas en Piet tussen eind oktober en eind november feestelijk onthaald. Met een koets, te paard of zelfs per trein rijden Sinterklaas en Piet de gemeente binnen." (kunstenenerfgoed.be/nl/inventaris-vlaanderen)

1. Op welke manier kan het sinterklaasfeest beter beschermd worden tegen krachten die dit volksfeest willen vernietigen? Welke initiatieven zal de minister nemen?
2. Waarom mag Zwarte Piet op de teksten op kunstenenerfgoed.be m.b.t. de Inventaris Vlaanderen niet 'Zwarte Piet' heten, maar werd zijn naam gecensureerd tot 'Piet'? Zal dit worden rechtgezet?
3. Zal de minister desgevallend ook de nodige initiatieven nemen om het sinterklaasfeest te laten opnemen op de lijst van het immaterieel cultureel erfgoed van UNESCO? Zo neen, waarom niet? Indien wel, welke initiatieven?
4. Welke andere initiatieven zal de minister in dit verband nog nemen?

ANTWOORD

op vraag nr. 35 van 20 november 2018

van **TOM VAN GRIEKEN**

1. 'Sinterklaas- en Sint-Maartengebruiken' staan sinds 2009 op de *Inventaris Vlaanderen voor Immaterieel Cultureel Erfgoed*. Het eigene aan immaterieel erfgoed is dat het leeft, dat het evolueert, mee met de tijd en met de samenleving. Doorheen de eeuwen zijn de gebruiken rond Sinterklaas grondig veranderd. Het sinterklaasfeest evolueerde hierbij geleidelijk, van onderuit. De rol van (Zwarte) Piet maakt deel uit van die evolutie. We leven in een superdiverse samenleving, in die context rijst de vraag of een (Zwarte) Piet op basis van stereotiepe raciale kenmerken daar nog in past. Al sinds de jaren '90, mede onder impuls van tv-programma's als *Dag Sinterklaas*, is er in Vlaanderen een organische evolutie naar een feest waarbij alle bevolkingsgroepen zich goed voelen en tegelijk de essentie van een feest voor alle kinderen overeind blijft. Dat betekent niet dat we doof moeten zijn voor protest tegen die evolutie. Wel dat we inzetten op dialoog, waarbij alle nuances en stemmen worden gehoord. Belangrijk daarbij is dat we het debat niet van bovenaf voeren, maar dat de erfgoedgemeenschappen, met name iedereen die zich betrokken voelt bij het sinterklaasfeest en het laten voortleven van de traditie, hierbij betrokken zijn. Binnen de Vlaamse cultureel-erfgoedsector is de organisatie *Leca Landelijk Expertisecentrum voor Cultuur van alledag*, actief rond de beeldvorming en het opzetten van die dialoog.
2. Het klopt dat onlangs redactionele aanpassingen van 'Zwarte Piet' naar 'Piet' zijn gebeurd in de teksten van de *Inventaris Vlaanderen*. Dat gebeurde in het kader van een globale herwerking van het platform voor immaterieel cultureel erfgoed en de website www.immaterieelerfgoed.be die de *Inventaris Vlaanderen* ontsluit voor het brede publiek. De teksten op dit platform komen van erfgoedgemeenschappen en organisaties uit de erfgoedsector die hen ondersteunen in de zorg voor hun immaterieel erfgoed. De aanpassing was geen censuur, maar ingegeven vanuit een streven naar een meer neutrale benaming en het gegeven dat Zwarte Piet en Piet verwijzen naar hetzelfde personage uit de volkscultuur, net zoals we Sint-Nicolaas of Sinterklaas ook 'Sint' noemen. De aanpassing gebeurde door LECA en wordt zeer binnenkort teruggekoppeld met de betrokken erfgoedgemeenschap. Omdat er binnen die erfgoedgemeenschap verschillende meningen zijn met betrekking tot de figuur van (Zwarte) Piet en die allen een stem moeten krijgen, zal de discussie op het platform voor immaterieel erfgoed worden gekaderd.
3. Voor het indienen van kandidaturen bij Unesco binnen 'Conventie 2003 voor het borgen van immaterieel cultureel erfgoed' is er een beperking op het aantal per land, waardoor België slechts om de twee jaar een erfgoedelement kan nomineren. Daarbij is er ook nog een beurtrol onder de verschillende gemeenschappen (Vlaamse Gemeenschap, Franstalige en Duitstalige Gemeenschap en het Brussels Gewest). Hierdoor is het aantal elementen dat we vanuit Vlaanderen kunnen voordragen uiterst beperkt. Rond de sinterklaasgebruiken is er momenteel geen vraag lopende voor een Unesco-voordracht.
4. De procedures voor de *Inventaris Vlaanderen* worden momenteel herwerkt in het kader van een actualisering van het beleid. Daarbij gaat veel aandacht naar het uitwerking van een *Verklaring Ethische Principes* die indieners moeten onderschrijven. Belangrijke principes hierbij zijn dat immaterieel erfgoed evolueert, dat de *Inventaris* elementen bevat waar verschillende visies over bestaan en waarrond controversen kan

zijn en dat dialoog en onderling respect hierbij centraal staan. Het debat rond Sinterklaas is hierbij een interessante case.